

Міністерство освіти і науки України
Льотна академія
Національного авіаційного університету

Зеленський С.М.

Міжнародне авіаційне право

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи

для студентів спеціальності 081 «Право»
за освітньо-професійною програмою
«Правове забезпечення авіаційної діяльності»
всіх форм навчання

Кропивницький
2021

Р е ц е н з е н т:

О.О. Чумак - д.ю.н., професор кафедри права
та правового регулювання авіаційної діяльності
Льотної академії Національного авіаційного університету

Зеленський С.М.

Міжнародне авіаційне право. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи / С.М. Зеленський. – Кропивницький: ЛА НАУ, 2021. - 19 с.

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи укладено з урахуванням вимог кредитно-модульної системи.

Методичні вказівки містять: питання для самостійного вивчення, контрольні питання, практичні завдання, теми рефератів та список рекомендованих джерел інформації.

Рекомендовано для студентів спеціальності 081 «Право» за ОПШ «Правове забезпечення авіаційної діяльності» всіх форм навчання.

УДК 342.9

Розглянуто, обговорено і рекомендовано до друку і використання в освітньому процесі на засіданні: кафедри права та правового регулювання авіаційної діяльності, протокол від «10» березня 2021 р. № 7/1, Науково-методичної ради академії, протокол від «15» березня 2021 р. № 6.

© Зеленський С.М., 2021

ЗМІСТ

Цілі і задачі самостійної роботи і	4
Тема 1. Поняття, предмет та система міжнародного авіаційного права.	5
Тема 2. Багатосторонні міжнародні договори. Конвенції по напрямкам діяльності ЦА.....	6
Тема 3. Регулювання і контроль організації та виконання міжнародних повітряних перевезень.....	7
Тема 4. Порядок встановлення нових або зміни діючих умов здійснення регулярного міжнародного повітряного сполучення.....	8
Тема 5. Міжнародний правовий режим повітряного простору.....	9
Тема 6. Міжнародний правовий статус цивільного повітряного судна і екіпажу.....	10
Тема 7. Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО). Структура, цілі та задачі.....	10
Тема 8. Міжнародно-правове співробітництво із забезпечення безпеки польотів.....	11
Тема 9. Правове регулювання авіаційної безпеки.....	12
Тема 10. Міжнародна уніфікація приватного повітряного права через ІКАО.....	13
Тема 11. Правове регулювання організації пошуково-рятувального забезпечення польотів.....	14
Тема 12. Розслідування авіаційних подій.....	15
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ.....	17

ЦІЛІ І ЗАДАЧІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, регламентується робочим навчальним планом.

Зміст самостійної роботи студента над дисципліною «Міжнародне авіаційне право» визначається навчальною програмою «Міжнародне авіаційне право», методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

До основних форм самостійної роботи студентів з дисципліни належать:

- опрацювання прослуханого лекційного матеріалу, обов'язкових і додаткових наукових джерел; - вивчення окремих тем або питань, передбачених для самостійного опрацювання;

- виконання домашніх завдань;

- вивчення нової літератури;

- опрацювання тем для рефератів відповідно кожної теми;

- підготовка до різних форм поточного контролю тощо.

Головне в правильній організації самостійної роботи - її планування, яке в принципі вже задане тематичними планами та послідовністю вивчення юридичних дисциплін.

Тема 1. Поняття, предмет та система міжнародного авіаційного права (4 години).

Види самостійної роботи для опрацювання відповідно теми включають: питання для самостійного вивчення, контрольні питання, практичні завдання та теми рефератів.

Питання для самостійного вивчення

1. Поняття та предмет міжнародного авіаційного права.
2. Система міжнародного авіаційного права.

Контрольні питання

1. Місце міжнародного авіаційного права в системі міжнародного права.
2. Місце міжнародного повітряного права в системі міжнародного права.

Практичне завдання

Зробіть письмовий юридичний аналіз та порівняйте поняття «міжнародне авіаційне право» та «міжнародне повітряне право».

Теми рефератів

1. Принцип повного й виключного суверенітету держави над повітряним простором в межах її території.
2. Принцип забезпечення безпеки міжнародної цивільної авіації; принцип свободи польотів у міжнародному повітряному просторі.

Тема 2. Багатосторонні міжнародні договори. Конвенції по напрямкам діяльності ЦА (4 години).

Види самостійної роботи для опрацювання відповідно теми включають: питання для самостійного вивчення, контрольні питання, практичні завдання та теми рефератів.

Питання для самостійного вивчення

1. Місце міжнародних договорів в системі джерел міжнародного авіаційного права.
2. Місце звичаїв в системі джерел міжнародного авіаційного права.

Контрольні питання

1. Міжнародне авіаційне право як галузь міжнародного права.
2. Міжнародно-правове регулювання користування повітряним простором за Чиказькою конвенцією..

Практичне завдання

Зробіть письмовий юридичний аналіз понять: міжнародний договір, джерело міжнародного авіаційного права, звичай у міжнародному авіаційному праві.

Темі рефератів

1. Регламенти міжнародних авіаційних організацій як джерело міжнародного авіаційного права.
2. Женевська Конвенція про міжнародне визнання прав на повітряне судно.

Тема 3. Регулювання і контроль організації та виконання міжнародних повітряних перевезень (4 години).

Види самостійної роботи для опрацювання відповідно теми включають: питання для самостійного вивчення, контрольні питання, практичні завдання та теми рефератів.

Питання для самостійного вивчення

1. Поняття контролю та нагляду за додержанням авіаперевізниками міжнародного авіаційного законодавства.
2. Контроль за дотриманням суб'єктами авіаційної діяльності правил повітряних перевезень.

Контрольні питання

1. Контроль за якістю послуг, які надаються суб'єктами авіаційної діяльності.
2. Нагляд за якістю послуг, які надаються суб'єктами авіаційної діяльності.

Практичне завдання

Зробіть письмовий юридичний аналіз понять: суб'єкт авіаційної діяльності; повітряне перевезення; авіаперевізнак.

Теми рефератів

1. Контроль за дотриманням суб'єктами авіаційної діяльності правил повітряних перевезень пасажирів.
2. Нагляд за якістю послуг, які надаються суб'єктами авіаційної діяльності пасажиром в аеропортах та на борту повітряних суден

Тема 4. Порядок встановлення нових або зміни діючих умов здійснення регулярного міжнародного повітряного сполучення(4 години).

Види самостійної роботи для опрацювання відповідно теми включають: питання для самостійного вивчення, контрольні питання, практичні завдання та теми рефератів.

Питання для самостійного вивчення

1. Проведення роботи на двосторонній основі з авіаційними властями інших країн з метою встановлення нових умов здійснення регулярного міжнародного повітряного сполучення.

2. Реалізація фінансово-економічної, тарифної та страхової політики в галузі цивільної авіації.

Контрольні питання

Проведення роботи на двосторонній основі з авіаційними властями інших країн з метою зміни діючих умов здійснення регулярного міжнародного повітряного сполучення.

Здійснення контролю за обов'язковим авіаційним страхуванням.

Практичне завдання

Зробіть письмовий юридичний аналіз понять: міжнародне повітряне сполучення; фінансово-економічна політика в галузі цивільної авіації; тарифна політика в галузі цивільної авіації; страхова політика в галузі цивільної авіації.

Теми рефератів

1. Здійснення контролю за фінансово-економічною спроможністю в галузі цивільної авіації.

2. Затвердження розкладу руху українським та іноземним авіаперевізникам на виконання міжнародних регулярних рейсів та розкладу руху українським авіаперевізникам на виконання внутрішніх регулярних рейсів.

Тема 5. Міжнародний правовий режим повітряного простору (4 години).

Види самостійної роботи для опрацювання відповідно теми включають: питання для самостійного вивчення, контрольні питання, практичні завдання та теми рефератів.

Питання для самостійного вивчення

1. Поняття і значення міжнародного правового режиму повітряного простору.
2. Поняття територія в міжнародному авіаційному праві.

Контрольні питання

1. Спеціальні права держав в суверенному повітряному просторі.
2. Виняткові економічні зони (ВЕЗ).

Практичне завдання

Зробіть письмовий юридичний аналіз понять: міжнародний правовий режим повітряного простору; виняткова економічна зони (ВЕЗ); повітряний простір над морем; архіпелажні води.

Темати рефератів

1. Повітряний простір над морем.
2. Архіпелажні води.

Тема 6. Міжнародний правовий статус цивільного повітряного судна і екіпажу (4 години).

Види самостійної роботи для опрацювання відповідно теми включають: питання для самостійного вивчення, контрольні питання, практичні завдання та теми рефератів.

Питання для самостійного вивчення

1. Правовий статус цивільного повітряного судна.
2. Державні та реєстраційні знаки ПС.

Контрольні питання

1. Документація, яка є на повітряному судні.
2. Повітряні судна, що зазнають лиха.

Практичне завдання

Зробіть письмовий юридичний аналіз понять: акт незаконного втручання в діяльність цивільної авіації; правовий статус цивільного повітряного судна; державний знак ПС; реєстраційний знак ПС.

Теми рефератів

1. Протидія актам незаконного втручання в діяльність цивільної авіації.
2. Еволюція правового режиму цивільних і державних повітряних суден. Чиказька конвенція про громадянські і державні повітряні судна.

Тема 7. Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО). Структура, цілі та задачі (4 години).

Види самостійної роботи для опрацювання відповідно теми включають: питання для самостійного

вивчення, контрольні питання, практичні завдання та теми рефератів.

Питання для самостійного вивчення

1. Цілі та завдання міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО).
2. Правовий статус ІКАО.

Контрольні питання

1. Органи ІКАО.
2. Ассамблея ІКАО.

Практичне завдання

Зробіть письмовий юридичний аналіз понять: спеціалізована установа системі ООН; ассамблея міжнародної організації; секретаріат міжнародної організації; рада міжнародної організації.

Темі рефератів

1. Врегулювання розбіжностей в ІКАО.
2. Рада ІКАО.
3. Секретаріат ІКАО.
4. Юридичний комітет ІКАО.

Тема 8. Міжнародно-правове співробітництво із забезпечення безпеки польотів (4 години).

Види самостійної роботи для опрацювання відповідно теми включають: питання для самостійного вивчення, контрольні питання, практичні завдання та теми рефератів.

Питання для самостійного вивчення

1. Міжнародно-правове забезпечення безпеки польотів на рівні ІКАО.
2. Інституційне забезпечення обслуговування безпеки польотів.

Контрольні питання

1. Сектори диспетчерського відповідальності за безпеку міжнародних польотів.
2. Регіональні міжурядові установи із забезпечення безпеки аеронавігації:

Практичне завдання

Зробіть письмовий юридичний аналіз понять: безпека польотів; сектор диспетчерського відповідальності за безпеку міжнародних польотів; регіональна міжурядова установа із забезпечення безпеки аеронавігації.

Темі рефератів

1. Система протидії злочинним актам на повітряному транспорті.
2. Монреальська конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації 1971 р.

Тема 9. Правове регулювання авіаційної безпеки (4 години).

Види самостійної роботи для опрацювання відповідно теми включають: питання для самостійного вивчення, контрольні питання, практичні завдання та теми рефератів.

Питання для самостійного вивчення

План

1. Незаконний захват повітряного судна.
2. Конвенція про правопорушення та деякі інші дії, вчинені на борту повітряного судна (Токіо, 14 вересня 1963 р.).

Контрольні питання

1. Гаазька конвенція 1970 року «Про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден».
2. Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації.

Практичне завдання

Зробіть письмовий юридичний аналіз понять: незаконний акт, спрямований проти безпеки цивільної авіації; захоплення повітряного судна; правопорушення, вчинене на борту повітряного судна.

Теми рефератів

1. Гаазька конвенція 1970 року «Про боротьбу з незаконним захопленням повітряних суден».
2. Юрисдикція ПС і видача злочинців.

Тема 10. Міжнародна уніфікація приватного повітряного права через ІКАО (2 години).

Види самостійної роботи для опрацювання відповідно теми включають: питання для самостійного вивчення, контрольні питання, практичні завдання та теми рефератів.

Питання для самостійного вивчення

1. Характеристика Конвенції про міжнародне

визнання прав на повітряні судна, підписана в Женеві 19 червня 1948 року

2. «Варшавська система» і Монреальська конвенція 1999 року.

Контрольні питання

1. Шкода, заподіяна іноземним повітряним судном третім особам на поверхні

2. Характеристика змін в авіаційному праві після катастрофи «911»

Практичне завдання

Зробіть письмовий юридичний аналіз понять: треті особи; іноземне повітряне судно; шкода, заподіяна повітряним судном.

Теми рефератів

1. Міжнародні гарантії права на рухоме обладнання.

2. Міжнародні гарантії права на рухоме обладнання

Тема 11. Правове регулювання організації пошуково-рятувального забезпечення польотів (2 години).

Види самостійної роботи для опрацювання відповідно теми включають: питання для самостійного вивчення, контрольні питання, практичні завдання та теми рефератів.

Питання для самостійного вивчення

1. Організація авіаційного пошуку і рятування.

2. Функції системи авіаційного пошуку і рятування.

Контрольні питання

1. Організація проведення пошуково-рятувальних робіт черговими пошуково-рятувальними силами і засобами.

2. Порядок проведення пошуково-рятувальних робіт черговими пошуково-рятувальними силами і засобами.

Практичне завдання

Зробіть письмовий юридичний аналіз понять: система авіаційного пошуку і рятування; пошуково-рятувальні роботи; пошуково-рятувальні сили і засоби.

Тема 12. Розслідування авіаційних подій (2 години).

Види самостійної роботи для опрацювання відповідно теми включають: питання для самостійного вивчення, контрольні питання, практичні завдання та теми рефератів.

Питання для самостійного вивчення

1. Мета та правові засади розслідування авіаційної події.

2. Планування розслідування.

Контрольні питання

1. Дії комісії з розслідування на місці авіаційної події.

2. Форма і зміст остаточного звіту.

Практичне завдання

Зробіть письмовий юридичний аналіз понять: авіаційна подія; аварійна ситуація з повітряним судном; остаточний звіт.

Тема рефератів

1. Порядок дій органів управління та сил при виникненні аварійної ситуації з повітряним судном.

2. Організація та порядок проведення пошуково-рятувальних робіт черговими пошуково-рятувальними силами і засобами.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

Нормативно-правові документи

1. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-УІ // Відомості Верховної Ради України. - 2011. - № 48-49. - Ст. 536.
2. Про транспорт. Закон України від 10.11.1994 р. – Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 1994, - № 51. - ст.446.
3. Про утворення Національного бюро з розслідування авіаційних подій та інцидентів з цивільними повітряними суднами, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21.03.2012 № 228. – Офіційний вісник України від 02.04.2012 2012 р. – № 23, – стор. 13.
4. Про державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації. Закон України від 20.02.2003 р,- Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2003. - № 17. - ст. 140.
5. Правила реєстрації цивільних повітряних суден в Україні. Наказ Державіаслужби від 31.01.06 № 67, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 17.01.06 за № 146/12020. - Офіційний вісник України від 07.03.2006 2006 р. - № 8. – Ст. 475.
6. Правила проведення спеціального догляду повітряних суден цивільної авіації України. Наказ МТУ від 04.12.97 № 412, зареєстрований в МЮУ 22.12.97 за № 611/2415. - Офіційний вісник України. – 1997. - № 52. - Ст. 428.

Література основна

1. Повітряне право України :навчальний посібник / За заг. ред. д-ра ю.н. В.В. Костицького. - Дрогобич: Коло, 2011. - 552 с.
2. Іванов Ю.А. Міжнародне право: Посібник для підготовки до іспитів, Київ, 2004; 198с.

3. Міжнародне право: навч. посіб. / В.І. Батрименко. - К. :Київ, нац. торг.-екон. ун-т, 2012. - 324 с.

Література додаткова

1. Адміністративне право України: Підручник/ Ю.П. Витяк, В.М. Гаращук, О.В. Дяченко та ін.; За ред. Ю.П. Битяка. — К.: ЮрінкомІнтер. 2005. — 544 с.

2. Корнєєв Ю.В., Садовський В.М. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення. Юридичний вісник. Повітряне і космічне право № 1 (34). - 2015. С. 13-17.

3. Малярчук Н.В., Дом'яченко С.І. Цивільна авіація України: проблеми державного регулювання. Юридичний вісник. Повітряне і космічне право №2 (35). - 2015. С. 12-16.

4. Жмур Н.В. Нормативно-правове регулювання суспільних відносин у сфері службової інформації: напрями удосконалення. Науковий вісник Херсонського Державного Університету. Серія: Юридичні науки: зб. наук, праць. - Херсон, вид-во ФОП (ПП) Шерман М.Д., 2014. — Т.1. — Вип. 6-2. С.161-164.

5. Єряшов Є.К., Закревська О.Г. Поняття екологічної безпеки та екологічне нормування в галузі цивільної авіації// Юридична наука і практика: виклики часу: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції. Т. 3. - К.: НАУ, 12 березня 2015 р. - 255 с. - С. 26-28.

6.Хом'яченко С.І., Єряшов Є.К. Особливості механізму адміністративно-правового регулювання // Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». - Зб. наук. пр. - К. : НАУ, 2014. - № 2 (31). - С. 10-15.

7. Беглий О.В., Боярська З.І., Єряшов Є.К. Правове забезпечення діяльності авіакосмічної галузі України: стан і перспективи удосконалення, продовження / О.В. Беглий // Наукові праці Національного авіаційного університету.

Серія «Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»,
2012. - № 3(24). - С. 16-21.

Інформаційні ресурси

1. <http://jurtech.org>
2. <http://www.lawlibrary.ru>
3. <http://rada.gov.ua>.
- 4 <https://avia.gov.ua>